

Nr 4/2015, 9. årgang

Tynset

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

For Astrid Hilde Semmingsen fra Telneset er setra i Gammeldalen både ferieparadiset og båndet til barndoms-stedet. Setra deler hun raust med andre både i jobb- og fritidssammenheng.

I 1998 kjøpte hun og ektemannen Erik Nielsen fra Asker Ramsmosetra i Gammeldalen. Etter utallige timer med restaurering er setra blitt deres ferieparadis.

– Hovedårsaken til at valget falt på Tynset som feriested, er mine sommerminner fra Gammeldalen, barndommen på Telnes, og at vi var så heldige å få kjøpt et setertun, sier Astrid Hilde. Her giftet de seg også i 2000. Drømmen om å ha et ekte bondebryllup på setra ble realisert etter en kjempedugnad for å få den restaurert ferdig.

Ei langhelg i måneden går turen fra Oslo til Telneset og Gammeldalen. Her tilbringes tre-fire uker på sommerstid, og gjerne jula med da det brøytes vei på vinterstid. Men det er ikke bare i feriesammenheng Astrid Hilde bruker fritidsboligen. Siden 1999 har hun eid og drevet eget galleri i Oslo, det nå vel renommerte Galleri Semmingsen på Tjuvholmen. Det hele begynte med at hun tok med 12 venninner fra Oslo på sauesanking i Gammeldalen og Eidsvola. Det ble en stor opplevelse for venninnegjengen, som kom tilbake år etter år.

– Da ble det svært så folksomt og populært å være med på sauesankinga i Tolga Østfjell, ler Astrid Hilde. Og hit har hun fortsatt å ta med folk, sommer som vinter. Her arrangerer hun workshops og kurs med ulik tematikk. Herfra har mange av hennes ”egne” kunstnere hentet inspirasjon til sine arbeider og holdt malerkurs. Astrid Hilde forteller at hun var Pushwagners faste rammemaker da hun for mange år siden drev eget rammeverksted i Oslo. Han minnet henne nylig om at hun har lovet ham å sitte på setertaket og tegne geiter. Det begynner å haste, både for geitenes og Puhswagners skyld. Geiter er det ikke mange av i Gammeldalen - om noen lenger, og Pushwagner begynner å dra på åra.

– Vi ønsker å vise og la folk oppleve hva distriktet har å by på av natur og kontraster, aktiviteter og kultur. Og ikke minst lokalmat, sier Astrid Hilde.

– Jeg synes det er så flott at Tynset får sin egen spekematfestival. Hun har allerede begynt å legge planer for ”skinkehelga” i mai, og vil invitere med lokalmatentusiaster til Gammeldalen.

Hvor mange timer de har brukt på restaureringen av setra de ikke tall på, men det er blitt et sted hvor venner og storfamilien samles og generasjonene kan tilbringe mye tid uten at det blir for trangt. Erik driver sjøl med blant annet kjøp og salg av hytter, og mener Tynset kommune bør åpne for å kunne bruke ”setertunmodellen” i måten å bygge nye hytter på. La folk kjøpe større tomter. Plass er det nok av i regionen. Han mener kommunen bør analysere rapporten nøye, som nå er laget om hyttebruken! Den sier relativt mye.

– Tenk helt nytt. Gå bort fra hyttefelt, gi folk anledning til å bygge hyttetun, ”generasjons-hytta” hvor de ikke ser rett bort i stua til naboen. Det gjør de hjemme. Da kommer også 30-40-åringene med småbarn som ikke vil bo på hytta med besteforeldrene fordi det blir for trangt. Dra inn storfamilien. Jeg er Asker-gutt og hadde ikke valgt Tynset hvis jeg skulle bygge meg en hytte i et vanlig hyttefelt. Til det er det for langt til Tynset fra Asker. Fjellet og naturen er det viktigste for at folk oppi her bruker hytta si. Tilby noe annet, dyrk annerledesheten. Selg fred og ro. Turer med hest, sykkel, mat, langrenn. Alt det andre har alle andre, sier Erik.

– Da tiltrekker dere også folk med kapital som ønsker å investere i hytta og kanskje også i regionen. De blir lengre på hytta og bruker den mer, poengterer Erik, som sjøl hvert år tar med jaktkamerater på en tradisjonell høsttur til Gammeldalen.

Også dattera Ena liker seg godt på setra.

– Her bor vi liksom litt i gammeltida. Jeg lever nesten hele sommeren på tjukkmjolk og skjørøst, og her kan jeg dra til naboen og hente mjolk til frokosten direkte fra mjolketanken, og være med i fjøset. Eller kunne. Naboen har levert kua nå og setrer ikke lenger. Det er trist.

Ena har en hofteskade som gjør at hun i løpet av de siste åra har gjennomgått flere operasjoner og sittet tre måneder i rullestol. I november kunne hun endelig kaste krykkene. Med bakgrunn i naturen i Gammeldalen og med gründergener i blodet, har 13- åringen startet sin egen forretning for å finansiere en stor drøm - å kunne kjøpe sin egen hest. Å ri er svært god styrketrening og vil bli en viktig del av rehabiliteringen for Ena. I Brydalen hos Nina Grøvdal og Havhesten Hesteoppdrett, som har rundt 60 islandshester, står BlidFari som Nina har håndplukket til henne. Nylig ble kjøpskontrakten underskrevet.

– Jeg har alltid ønsket meg hest, til sommeren kan jeg endelig sette meg på hesteryggen og ri innover dalen og fjella rundt, sier Ena.

Ferieparadiset i Gammeldalen

PORTRETTE
Tekst og foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Magasinet Tynset

Ansvarlig utgiver
Tynset kommune
2500 Tynset

Redaksjonen

Arild Einar Trøen (rådmann og ansvarlig redaktør)
Morten Often (ass. rådmann)
Merete Myhre Moen (ordfører)
Beate Hjertager (kultursjef)
Per John Valle (teknisk sjef)
Bent Kvisle (utdanningssjef)
Mariann Totlund (enhetsleder landbruk og miljø)
Trine Økseter Knudsen
(leder for plan, bygg og geodata)
Gosia Kveberg (Servicetorget)
Ingrid Eide (fotograf og journalist, Ingrafo)

Kontakt

Telefon 62 48 50 00
Telefaks 62 48 50 11
Epost postmottak@tynset.kommune.no
Internett www.tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet

Organisasjoner og næringsliv kan annonsere i våre spalter. Ta kontakt for ytterligere informasjon og bistand med utforming av annonsemateriell.

Kontakt vedrørende annonsering

INGRAFO, 2540 Tolga

Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no
Web www.ingrafo.no

Foto 1. omslagsside
Fotomontasje: Ingrafo

Grafisk utforming
© 2015 INGRAFO
www.ingrafo.no

Opplag
3.600

Trykk
Flisa Trykkeri AS

Enova-tilskuddet

Nyhet! Nå har alle rett til å få tilbake penger for energitiltak i boligen!

Enova hjelper deg med å ta energivalg som er gode å leve med. Med Enovatilskuddet har du rett til å få tilbake penger når du investerer i energitiltak i boligen. Det eneste du trenger å gjøre er å sende inn dokumentasjon på kjøpet, det vil si faktura eller kvittering.

På Enovas hjemmeside finnes en oversikt over en rekke tiltak som du kan få støtte til, slik at du kan velge de tiltakene som passer for deg og din bolig. Husk at de fleste av tiltakene kan kombineres. Vær energismart!

Les mer om støtteprogrammene på <http://www.enova.no/finansiering/privat/898/0/>

Du kan også kontakte ENOVA via chat på nettsiden eller tjenesten Enova Svarer på telefon 800 49 003 eller e-post svarer@enova.no.

Motorvarmeren

Det går mot vinter, omsider. Det er mørkt og grått, tungt og vått, og kaldt! Plutselig er det stålis på bilen, og det er viktig å få isen av ruta og ha fri sikt ute på veien. Vi forutsetter at du ikke går, eller kjører kollektivt til jobb - og at du ikke har garasje.

Hva gjør du? Sett kryss!

Alt.	Varianter	Ja	Nei
1	Går ut, og begynner å skrape		
2	Går ut og starter bilen, går inn igjen og drikker kaffe i 10 min før avgang		
3	Går ut, starter bilen kald, og kjører på med vindusspylervæske til isfri rute		
4	Forvarmet og isfri bil ved dieselvarmer, kjører på jobb		
5	Forvarmet, isfri bil med elektrisk motorvarmer (evt kupévarmer) og kjører på jobb		

Jo lenger ned i tabellen du setter kryss, jo bedre er det for miljøet - både for nærmiljøet og klimaet i et større perspektiv.

En forvarmet motor starter lettere, utsettes for mindre slitasje, gir redusert drivstofforbruk og redusert utslipp av skadelige avgasser de første kilometerne. Tomgangskjøring er forurensende og forbudt, du bruker drivstoff og avgir eksos fra forbrenningen.

Elektrisk motorvarmer er dermed den mest miljøvennlige måten å forvarme motoren på. Det finnes flere typer på markedet, det er forskjell på pris og det trenger ikke være en tung investering. Over tid vil du uansett spare inn investeringen med mindre drivstofforbruk, og redusert slitasje på motoren.

Men, det aller beste for miljøet, for bilen din og for deg, er å gå, sykle eller sparke - eller kjøre kollektivt - og la bilen stå!

Hytteundersøkelsen

I Tynset kommune er det totalt ca. 1800 hytter. 1200 av disse eies av personer som er bosatt i andre kommuner. I høst ble disse 1200 invitert til å delta i en spørreundersøkelse om hvordan det oppleves å ha hytte i Tynset kommune. Svarene vi fikk inn fra de 285 som svarte ga som forventet både ros og ris. De av respondentene som oppga e-postadresse har fått resultatet av undersøkelsen tilsendt.

Tekst: Bernt Robert Hansen (Tynset kommune) og Hanne Maageng Olsen (FIAS)

Motiv fra Gammeldalen. Foto: Ingrid Bide / Ingrafo

Noen hovedtrekk fra undersøkelsen

Det er gledelig at hytteeierne totalt sett er meget tilfreds med å ha hytte i Tynset (snitt 5,0 der 6 er best). Hytteeiernes forbruk mens de er på hytta er i gjennomsnitt på kr 63.700 pr år. Dette betyr at utenbygds hytteeieres forbruk gir store ringvirkninger på Tynset med et totalt forbruk pr år på ca. kr 76 mill. I gjennomsnitt brukes hyttene 44 dager pr år.

Hytteeierne er minst fornøyd med eiendomsskatten, renovasjonsavgiften, fortetting av hytteområder og fiber/bredbånd. Med hensyn til skatter og avgifter er det ikke mulig med dagens kommuneøkonomi å redusere disse. Spesielt for hytteeiere som ikke bruker hytta særlig mye kan de sikkert virke høye. Da er det greit å være klar over følgende fakta, som kanskje ikke alle kjenner til: Eiendomsskatten er med på å finansiere kommunens totale tjenestetilbud, som bl.a. omfatter:

- Brannberedskap
- Generelle helsetjenester, legevaktordning
- Hjemmesykepleie, som man har krav på når man er på hytta, dersom man har fått innvilget slik hjelp i hjemkommunen. Denne tjenesten benyttes også i stor grad av de som har slikt behov. Ikke alle er klar over dette
- Kino, bibliotek og kulturtilbud

Fiber/bredbånd

I motsetning til eiendomsskatten, er fiber/bredbånd noe det kan arbeides med for å forbedre. Det skjer også gradvise utbygginger i område for område, og kommunen er klar over hvor viktig dette er både for fastboende og hytteeiere.

Hytteeierne er mest fornøyd med fjell, natur, fred og ro, preparerte skiløyper, kulturlandskap og merkede turstier. Dette er de faktorene som fremheves som mest positive og viktigst for bruken av hyttene. Fjell, natur og fred og ro er gratis. At vi har et attraktivt kulturlandskap viser hvor viktig det er med et aktivt landbruk. Landbruksnæringen er svært viktig for Tynset kommune, og ikke bare som matprodusent.

Preparerte skiløyper og merkede turstier er det mye av i kommunen, og det blir det ifølge undersøkelsen satt stor pris på. Nær sentrum av Tynset er det Tynset Turlag som kjører løyper. Et tegn på at mange hytteeiere setter pris på gode skiløyper og merkede stier er at om lag 80 utenbygds hytteeiere er medlem i Tynset Turlag.

Hva er hytterenovasjon?

Blant de mange tilbakemeldingene er det også kommentarer og spørsmål om hytterenovasjon. Noen handler om prisen, andre synes det er for lang avstand til nærmeste container. Her er det derfor litt informasjon om ordningen, og hva gebyret dekker.

Alle kommunene i Fjellregionen har tvungen renovasjon for fritidsboliger. Fjellregionens Interkommunale Avfallsselskap (FIAS) betjener over 16.000 hytter i Fjellregionen, hvorav ca. 2.000 i Tynset kommune. Kommunen fakturerer eierne av fritidsboligene et årlig renovasjonsgebyr. I 2015 var renovasjonsgebyret i Tynset kommune kr 870 + mva. Renovasjon drives etter selvkostprinsippet, så verken kommunen eller FIAS har lov til å ha noen fortjeneste.

Den tjenesten de fleste kjenner godt, er muligheten til å kaste restavfallet i egne hyttecontainere. FIAS kan naturlig nok ikke kjøre rundt og hente avfall ved hver hytte. Det ville bli alt for dyrt og mange av småveiene ville blitt ødelagt. Avfallet leveres i stedet på ubetjente

returpunkter ved hytteområdet eller i nærheten av en butikk.

Brukerundersøkelsen FIAS gjennomførte i 2014 viser at 70% av hyttene har mindre enn 10 km til nærmeste returpunkt.

Kildesorter på hytta

I løpet av de siste årene har FIAS utvidet tilbudet om kildesortering, så nå kan du levere både bølgepapp, kartong, papir, glass- og metall-emballasje på returpunktet der du kaster restavfallet. I tillegg kan du levere alle typer avfall til de betjente gjenvinningsstasjonene i åpningstiden. Spesielt er det viktig at farlig avfall og elektrisk avfall sorteres ut og leveres for seg. Også møbler, madrasser og store gjenstander leveres her.

Forsøpling koster

Renovasjonsgebyret dekker kostnader ved innsamling av avfall, drift av gjenvinningsstasjoner, fri levering av flere avfallstyper samt informasjon og andre fellestjenester. Et forhold som påvirker prisen på hytterenasjon, er misbruk og forsøpling på de ubetjente mottakene. Dessverre kastes det mye avfall i hyttecontaineren som ikke skulle vært der, bla. byggavfall, møbler og større gjenstander. Da blir containeren fort full, og andre som kommer dit velger kanskje å sette fra seg avfallet sitt utenfor containeren. Store avfallsmengder og ekstra innsats for rydding og tilsyn bidrar til økte kostnader.

Et annet forhold som er kommentert i spørreundersøkelsen, er at man må betale renovasjon for både hytte og bolig, selv om det er i samme kommune. Det skyldes rett og slett at FIAS og kommunen ikke har anledning til å forskjellsbehandle innenbygds- og utenbygds hytteiere.

Informasjon

FIAS informerer om renovasjonstjenesten for hyttefolk i en årlig utgivelse som kalles Hytteposten. Den sendes adressert til eierne av fritidsboligen tidlig på året. Der finner du både kart og åpningstider, og for mange er det spesielt viktig å sjekke når det er lørdagsåpent på gjenvinningsstasjonen. I tillegg til Hytteposten kan du finne informasjon om renovasjonsordningen på www.fias.no, og du kan laste ned app'en MinRenovasjon, som viser kart, åpningstider og priser. Les mer om dette på www.fias.no/MinRenovasjon.

FIAS har også begynt å sende ut informasjon om hytterenasjon på e-post. Registrer dere på distribusjonslista på www.fias.no, så får både du og de andre som bruker hytta den informasjonen de trenger for kildesortering og god avfallshåndtering på hytta.

Etterlysning

I arbeidet med et kulturbind av Tyllaldalen-Brydalen bygdebok ønsker Jon Ole Hokstad å komme i kontakt med noen som har kjennskap til Tyllaldalen, Brydalen, Tynset og Nord-Østerdal Skog- og Landarbeiderforeninger.

De var i starten organisert hver for seg. Like før krigen fikk de en fellesorganisasjon i Nord-Østerdalen, men den ble visstnok nedlagt i 1951. Seinere er organisasjonskartet meget brokete. Det har vært umulig å spore opp protokoller. Men de må jo finnes. Ta kontakt dersom du sitter på informasjon som kan hjelpe ham:

Adresse: Parkveien 21 E, 2500 Tynset
Telefon: 412 08 471
Epost: johok@online.no

Julesekk og kalender

Ekstrasekk for julepapir kommer i postkassa før jul.

Du får også miljøkalenderen for 2016 med både tømmeplan og sorteringsveileder.

Vi i FIAS ønsker alle en riktig god jul!

FIAS

Tlf.: 62 49 48 00 • www.fias.no

Hyttefolket er viktig for næringslivet

Hytteundersøkelsen i høst avslørte at det er store lokale ringvirkninger med hytteturismen - minst 66 lokale årsverk eller arbeidsplasser med tillegg av 13-15 årsverk i bygg- og anleggsbransjen.

Lafting og restaurering av hytter, fritidsboliger og seterhus er denne trioens spesialitet. F.v. Jarne Storås, Trond Oldertroen og Geir Håkon Nystuen. Foto: Ingrid Eide / Ingrafo

Tekst: Ingrid Eide

Forbruk per fritidsbolig er i gjennomsnitt 63.700 kroner per år, og dette utgjør 116 millioner kroner totalt for samtlige hytter.

Jarne Storås er snekker og samarbeider tett med Trond Oldertroen og Geir Håkon Nystuen som også driver egne foretak. Spesialiteten er laft og restaurering av hytter, fritidsboliger og seterhus. Fra grunnarbeid til ferdige bygg.

– Hytte- og fritidsboligmarkedet utgjør for vår del cirka 80 prosent av total omsetningen, opplyser Storås. Han berømmer eiere av setre og hytter i Tynset for generelt å være svært opptatt av å holde boligmassen i god hevd. Bare i Gammeldalen er nesten hver eneste setervang tatt svært godt vare på. Det er ikke mange setre i aktiv drift med mjølkeproduksjon lenger, men beitedyr og eiere, som ofte bruker setrene som fritidshus, gir liv i dalen.

– Mange gamle løer på setervangene har fått nytt liv ved restaurering og annen bruk. Her gjelder prinsippet vern gjennom bruk, og her ser man også det positive resultatet av en offentlig satsing med de såkalte SMIL-

midlene, som skal stimulere til å ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapene til landbruket, påpeker Storås.

– Geir Håkon er tredje generasjon snekker, så nå holder vi også på å gjøre opp igjen etter bestefaren hans, ler han. De tre håndverkerne påstår imidlertid at de er en utdøende rase.

– Vi er bekymret for rekrutteringen i disse fagene. Boligbygging i dag er mye montering. Kunnskapen om gammel byggteknikk og erfaringsbasert håndverk glemmes om det ikke tillegges mer vekt i fagutdanningen, mener de alle tre.

Storås kommer også inn på det kulturvernfarende og bærekraftige aspektet. I skjæringspunktet mellom bevaring og brukervennlighet må det alltid inngås noen kompromisser.

– Vi må hele tiden vurdere det estetiske og kulturvernfarende opp mot det praktiske. Det gjør faget utfordrende. Alt kan ikke bevares for enhver pris. Men det betyr at mye av materialer kan gjenbrukes. Det som må inn av nye materialer kjøpes lokalt.

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Stramt budsjett

Tynset kommune har over tid hatt en betydelig utvikling i tjenestetilbudet og antall årsverk har økt.

Av rådmann Arild Einar Trøen

Som en del av utviklingen har kommunen også gjennomført omfattende investeringer. Dette har vært mulig grunnet gode statlige overføringer selv om enkelte faktorer har virket i motsatt retning.

De senere årene har alle landets kommuner opplevd økt press på mange ressurskrevende tjenester. Det er fortsatt forventninger om en videre utvikling og heving av tjenestenivå som blir mer krevende å imøtekomme. I tida fremover må områder med økte og godt dokumenterte behov styrkes ved å hente penger fra andre områder i kommunen.

Neste års budsjett er stramt, men fremstår som balansert og oppleves som riktig for den situasjonen vi er i. Både skole, barnehage, helse og omsorg vil møte utfordringer i hvordan stramme rammer skal holdes i den praktiske hverdagen. Det er ingen enkel oppgave disse virksomhetene står overfor, men det er nå en gang slik at utgiftene ikke kan være høyere enn inntektene.

Investeringer

Arbeidet med å bygge ny barnehage til erstatning for gamle Tronstua er den største investeringen neste år. Utbygging av lokaler for barnehager har vært helt avgjørende for å kunne redusere årlige driftsutgifter for denne sektoren. Åtte kommunale utleieboliger skal bygges i Haverslia, hvilket er i tråd med boligsosial handlingsplan.

Investeringsnivået er fortsatt forholdsvis høyt med en brutto ramme på nesten kr 70 mill. i 2016. Av dette foreslås at kr 54,4 mill. finansieres ved hjelp av låneopptak. Total investeringsramme for hele planperioden er nesten kr 175 millioner.

Kommuneplanarbeid

Et levende lokaldemokrati kjennetegnes bla ved at kommunen inviterer til åpne og gode prosesser. Når de folkevalgte kjenner innbyggernes meninger, interesser og behov og legger disse til grunn for planer og strategiske beslutninger i formannskap

og kommunestyret vil vi kunne utvikle funksjonelle styringsdokumenter, som er godt forankret i lokalsamfunnet. Kommunestyret har nå vedtatt kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for Tynset tettsted.

Begge planer legger klare føringer for hvordan Tynset kan utvikle seg som lokalsamfunn. De overordnede målene er mangfold i arbeidsplasser, bærekraft og et godt liv for våre innbyggere. Fem viktige satsingsområder er videre utvikling av Tynset som regionsenter, flere arbeidsplasser, kompetanse, folkehelse og kommunale tjenester. Disse skal speiles og tydeliggjøres i kommunens planverk og budsjetter for neste og kommende år.

Folkehelse

Folkehelseloven gir kommunene økt ansvar for forebygging og helsefremmende arbeid i alle samfunnssektorer. Felles lov for helse- og omsorgstjenesten forplikter kommuner og sykehus til å samarbeide. Pasienter og brukere skal få et tilbud som er lettere å forholde seg til, og som henger bedre sammen. Folkehelse er som nevnt et av satsingsområdene og det er ansatt kommuneoverlege i førti prosent stilling som skal se til at arbeidet blir prioritert.

Flyktninger

Siste året har det kommet mange hundre tusen flyktninger til Europa og mange av disse har søkt til Norge. Behovet for bosetting og inkludering i kommunene øker og Tynset kommune må ta sin del av ansvaret for at dette blir gjort. Kommunestyret har tidligere i høst vedtatt hvordan dette arbeidet skal organiseres hos oss. I budsjettet foreslås opprettelse av stilling som fagleder av denne enheten.

Kompetanse

Kompetanse er valgt som et sentralt satsingsområde i kommuneplanarbeidet. Tynset skiller seg ut fra øvrige innlandskommuner ved at utdanningsnivået i befolkningen er høyt. Dette er viktig for å utvikle nye kompetansemiljøer og kompetansearbeidsplasser i området.

Tynset kommune er en stor organisasjon med et stort antall kvalifiserte og dyktige medarbeidere. Det er et godt grunnlag for gjennomføring av nødvendig organisatoriske endringer og videre utvikling av tjenestetilbudet. Hvordan Tynset kommune handler og opptrer er viktig for å skape vekst og positiv utvikling i regionen.

Rambu

- et levende hus med et mangfold av brukergrupper

Rambu er et gammelt hus med en mangslungen historie. I dag har huset større bredde i brukergrupper enn noen gang.

Tekst: Beate Hjertager

Esther Breslin, grafiker opprinnelig fra Dublin i Irland, har nylig flyttet inn i Rambu med sitt atelier. Foto: Ingrid Eide / Ingrafo

Huset stod ferdig i 1889, og ble brukt som kommunens administrasjonsbygg fra slutten av 1890-tallet til 1974. Kinoen fortsatte drifta fram til kulturhuset stod ferdig i 1988. Rambu ble valgt som Tynset kommunes tusenårssted i forbindelse med millenniumskiftet.

Mange har minner fra fester i salen i 2. etasje, eller fra fritidsklubben som holdt til i 1. etasje fram til klubben ble nedlagt i 2009. Huset ble stående ubrukt en periode. En politisk komité så på muligheter for ny bruk av Rambu. Forskjellige lag og foreninger ble kontaktet, men den gang var det ingen som viste interesse for huset. I 2010 dukket det imidlertid opp fire kreative damer med vyer. Det var Irene Hokstad Slettan, Rønnaug Åkerman Sandmæl, Line Ryen Svee og Hilde Jensvold. Damene pusset opp den svartmalte discosalen på dugnad. Noen malte bilder, andre drev med redesign. Nå er to av damene med i gjengen som driver kafé på Neby, og har dermed trappet ned virksomheten i Rambu. To av de opprinnelige leietakerne har fremdeles sakene sine der, mens de mest aktive hobbykunstnerne nå er Bryndis Sigfusson og Mia Hilde Westum.

Begge bruker rommet som atelier for sin malevirksomhet. Bryndis skal for øvrig stille ut i galleri Elgen i januar, sammen med Marit

Rugsveen. Når de fire damene hadde satt i gang, fikk flere øynene opp for mulighetene i huset. Diakon Marianne Konow pusset opp et samtalerom, og gjorde hagen til et trivelig sted å oppholde seg. Hun hadde vyer for å utvikle hagen til en flerbrukshage for naboer som Tjønnsenteret og Tronstua barnehage, men dessverre flyttet hun fra Tynset, og med henne en Rambu-entusiast og frivillig vaktmester i huset.

Flerbruksrom og leksehjelp

To unge kunstnere, Esther Breslin og Thomas Reed, fra henholdsvis Dublin og Trondheim, er begge grafikere, og har flyttet trykkpressa si inn i Rambu. Foruten å drive sin kunstneriske virksomhet herfra, ønsker de å holde kurs her, og har også kastet sitt blikk på mulighetene i hagen.

Den største delen av det gamle discorommet i 1. etasje, er innredet med langbord, sofaer, og har både biljardbord og bordtennisbord. Rommet er blitt et flerbruksrom, som brukes av flere ulike grupper. Sparken 4H er fast leietager, og har sine medlemsmøter her én gang i måneden.

Bekkmoen bolig for enslige mindreårige driver leksehjelp og møteplass her hver onsdag fra rett etter skoletid.

Den gangen Rambu fritidsklubb var på sitt mest aktive, var det også en blomstringstid for ulike band, delvis med utspring i fritidsklubben. Øvingsrommene i 2. etasje ble ledige da kommunen i stedet fikk en lydisolert musikkbinge. Speidergruppa på Tynset så muligheten i å lage seg et speiderrom her, og i likhet med flere andre leietagere, har de også pusset opp på dugnad.

Bønnerom

I 2. etasje var det en periode et mindre rom som ble brukt som bønnerom for muslimer. Etter at muslimene fikk sin egen moské på Tynset, falt behovet bort. Dette rommet står nå tomt, men den store salen oppe er fylt med Redd Barna lopper. Redd Barna hadde bruk for et sted å sortere alt som kommer inn, og tok rommet i vår. Høsten 2015 har det som et prøveprosjekt vært salg av lopper i helgene, men salen i 2. etasje har kun vedfyring, og egner seg ikke så godt når vinterkulden kommer.

I tillegg til de faste leietagerne i huset, blir salen og kjøkkenet i 1. etasje med jevne mellomrom utleid til ulike sosiale sammenkomster. Spesielt har huset vært mye brukt av ulike innvandrergupper. Her har det vært både somalisk bryllup og feiring av Eritreas nasjonaldag, for å nevne noe.

Akuttmottak og kommunal beredskap

Flyktningehelseteamet på besøk på akuttmottaket på Savalen. Fra venstre ledende helsesøster Mona Eggstad Fiskvik, daglig leder ved akuttmottaket Myrteza Shini, leder for psykiatritjenesten Ingeborg Heggem, sjølutnevnt "potet" ved mottaket Arild Raudaas og kommuneoverlege Tom B. Sundar.

I Tynset kommune er det i løpet av den siste måneden åpnet ytterligere et akutt mottak for flyktninger. Savalen og gamle Kvikne Motell skal til sammen kunne huse 350 flyktninger. De fleste fra Afghanistan og Syria. Det er PTH AS og UDI som har inngått avtaler om drift av asylmottak både på Savalen og Kvikne.

Tekst og foto: Ingrid Eide

Flyktninger har rett på nødvendig helsehjelp ved akutt sykdom. Fastlegene, legekantoret og helsestasjonen har håndtert henvendelsene fra mottakene på en forbillig måte, men det er klart at situasjonen medfører økt press på legene og kommunehelsetjenesten.

– Vi har derfor opprettet et flyktningehelseteam som skal gi råd og veiledning til berørte parter, herunder flyktningene selv. Teamet består av kommuneoverlegen, leder for psykiatritjeneste og ledende helsesøster, forteller kommuneoverlege Tom Sundar.

Forventninger til helsevesenet

Han forteller at noen av utfordringer er av pedagogisk karakter. I praksis vil det si å dempe forventningene til helsetjenesten hos flyktningene, og fortelle dem om hva de faktiske kan oppsøke lege for.

– Mange har helseplager det ikke haster med å behandle. I utgangspunktet skal verken fastlegene eller kommunehelsetjenesten drive med medisinsk utredning og gi henvisninger videre i helsesystemet, så lenge flyktningene befinner seg på akuttmottak, presiserer kommuneoverlegen.

Sundar forteller at teamet er tilstede ved akuttmottaket annenhver uke og holder informasjonsmøter for beboerne. På disse møtene gir man generelle råd og presiserer hva som er øyeblikkelige medisinske tilstander, som febersykdom, skader og brystmerter. Teamet legger også vekt på å fortelle om viktige helseforebyggende tiltak som hygiene, påklædning og kosthold.

– Informasjon virker forebyggende og kan bidra til å dempe presset på helsetjenesten. Vi får dessuten selv treffe og snakke med beboere og svare på spørsmål de har, ikke bare i plenum, men også individuelt. Spørsmålene og behovene er mange ifølge Sundar. Det dreier seg om alt fra hverdagslige plager til tannlegebehov.

Generell god helsetilstand

Siden akuttmottaket på Savalen åpnet i oktober har legekantoret på Tynset i gjennomsnitt hatt tre flyktningepasienter på dagtid, mens legevakta har håndtert 2-3 henvendelser per døgn. Dette forventes nå å dobles etter at mottaket på Kvikne er åpnet. Barn og gravide prioriteres. Hovedtyngden av flyktningene er unge menn, generelt ved god helse. Få er over 50 år, det er per i dag 17 barn under 13 år.

– Jeg er ikke bekymret for beredskapen. I den generelle beredskapsplanen tar vi høyde for at legene skal takle uforutsette hendelser. Øker trykket på den lokale legevakten vesentlig kan det imidlertid være aktuelt å tenke regionale samarbeidstiltak på sikt, kommenterer Tom Sundar.

En annen utfordring er ifølge Sundar at de som nå har vært her over tid opplever en viss "mottaksslitasje". Asylanter på Savalen var forespeilet å dra videre etter få uker. Nå har mange av disse vært her siden akuttmottaket åpnet tidlig i oktober. Usikkerhet angående framtida, inaktivitet og kjedsomhet skaper frustrasjon. Det kan bety økende behov for akutt psykologisk bistand.

Trenger aktiviteter

Tom Henriksen, tidligere leder på asylmottaket på Savalen fungerer nå som daglig leder på mottaket på Kvikne. 30. november kom de første flyktningene til Kvikne Motell. Dette er 23 enslige menn fra Syria og Irak i alder alderen 19-36 år.

Myrteza Shini kom til Savalen i november som ny daglig leder, og sammen med Arild Raudaas danner de et solid lederteam på Savalen.

– Vi aktiviserer beboerne med ulike tiltak. Frivillige fra Tynset, både privatpersoner, lag og foreninger, stiller opp og tar med unger og voksne på alt fra aking til kanefart og norskopplæring, sier Shini. Dette er gull verdt og gjør livet i mottak lettere.

Frivillige er gull verdt

May Lahuerta er en ildsjel og frivillig som bruker mye tid blant flyktningen på Savalen. Hun har gått i bresjen for innsamling av både klær og sko.

– Nå har vi ganske så mye av dette, sjøl om det er kommet 180 nye flyktninger til Kvikne. Til dere som ønsker å bidra, vi trenger brettspill og andre ting som kan aktivisere beboeren på akuttmottaket, sier Lahuerta.

De som er interessert i å bidra til aktiviteter eller andre ting kan søke om å bli medlem av Facebook-gruppa "REFUGEES WELCOME TO FJELLREGIONEN (NORD-ØSTERDALEN)". Her er webadressen:

<https://facebook.com/groups/925896000824695>

Ungdommens kulturmonstring Norges viktigste møteplass for ung kultur

Spiller du et instrument, maler, tegner, skriver dikt, lager film, fotograferer eller spiller i band? Nå er tiden igjen inne for å melde seg på Ungdommens kulturmonstring.

Påmeldingen åpnet 1. desember. Lokalmønstringen for Tynset og Alvdal er lørdag 6. februar 2016 i Tynset kulturhus. Du kan melde deg på ved å bruke denne adressen: <http://ukm.no/pl4129/>

UKM Norge skal, i samarbeid med fylkesnettverket, bidra til at UKM lokalt får god forankring og aktivt eierskap i den enkelte kommune. UKM skal være synlig i lokalsamfunnet, og et virkemiddel i kommunenes arbeid med folkehelse og kultur.

Lars Eggen, Kim Andre Rønningen, Siri Beate Fossum, brødrene Hans og Alf Hulbækmo, Astrid Sugaren Marianne Pentha, alle ungdommer fra regionen startet sin karriere med UKM. Steinar Brekken opplyser at snittdeltakelsen på Tynset i de siste åra har vært på cirka 50 aktører. Det er plass til mange flere, forsikrer han.

Askil Holm fra Namsos har reist landet rundt og holdt låtskrivekurs for ungdom i kulturskolene sammen med Rulle Smit fra Røros. By:larmkometen fra 2002 debuterte på UKM i 1991. I 2004 var han jurymedlem. I følge Askil har UKM en meget viktig funksjon for unge band. Karpe Diem, en av landets største hiphopgrupper startet sin karriere med UKM.

Andre kjente artister og personer som har "startet" i UKM er for eksempel Tone Damli Aaberge. Idoleventyret startet med UKM i Sogndal. Gaute Grøtta Grav er en av Norges mest kjente programledere, og han fikk sin start med UKM! Margaret Berger er en popstjerne med erfaring både fra lokale og internasjonale monstringer i UKM-regi.

Mandat

UKM Norge har på vegne av Kulturdepartementet det nasjonale ansvaret for UKM, og skal sørge for at utviklingen er i tråd med oppdraget:

UKM skal stimulere og synliggjøre ungdommens kulturelle aktivitet, lokalt, regionalt og nasjonalt. UKM skal være et landsomfattende arrangement – åpent for all ungdom (10-20 år lokalt, 13-20 år på fylkes- og landsnivå).

Utredning omfattende bosetting av flyktninger

Siri Eggset er ansatt i Regionrådet for å lede prosjektet med å utrede muligheten for en omfattende bosetting av flyktninger i Fjellregionen.

Tekst: Ingrid Eide

Regionen har det siste tiåret hatt stor fokus på og lagt ned betydelig arbeidsinnsats for å skape bolyst og øke tilflyttingen til regionen, både gjennom innvandring fra andre land og andre områder i Norge. Regionen har gjennom flere tiår også tatt imot mange mennesker med flyktningebakgrunn. Målet med prosjektet er økt bosetting i regionen.

– Vi trenger økt tilflytting i denne regionen, fastslår Eggset. Det for å beholde skoler og infrastruktur, og ikke minst bekle alle stillinger innen offentlig og privat sektor som blir ledige i årene framover (jf regional analyse av sysselsettingsbehovet i årene framover).

Ingen medisin uten diagnose

Det er opprettet en tverrfaglig regional ressursgruppe, som ledes av Siri Eggset for å kartlegge og beskrive dagens situasjon. Denne skal inneholde blant annet oversikt over antall flyktninger, botid, boligsituasjon, organisering av flyktningarbeidet, kompetansetilbud, sysselsetting med mer.

– Vi kan ikke medisinerer før en diagnose er stilt, sier Eggset. Denne gruppa skal samle inn data og informasjon som avdekker hovedutfordringene og behov. Satsingsområder blir satt i gang på basis av den infoen som vi nå får gjennom forprosjektets kartlegging. Siri Eggset vil presisere at dette prosjektet ikke er knyttet opp mot akuttinntak av flyktninger som nå skjer i regionen.

Ulike modeller

I løpet av prosjektperioden skal det også utarbeides forslag til ulike modeller for bosetting av flyktninger. De tre modellene skal ta utgangspunkt i følgende:

- Oppfylle de måltallene for bosetting av flyktninger kommunene er spurt om i dag
- Utrede modell for bosetting av 500 nye flyktninger over tre år
- Utrede modell for ytterligere antall bosettinger over tre år

Vi trenger økt tilflytting i denne regionen, fastslår prosjektleder Siri Eggset i Regionrådet for Fjellregionen. Foto: Thorbjørn Liell / Ingrafo

Modellene må beskrive blant annet tilbud og kvalitet i tjenester, botilbud, systemer for kvalifisering til helhetlig utdanning, med fokus på introduksjonsprogram, norskopplæring på grunnleggende og høyere nivå og videregående opplæring. Ikke minst hva som skal til for å få folk ut i arbeid.

– Hva må til mener du? Hvordan kan vi som region bli bedre på integrering?

– En av utfordringene er at regionen består av åtte kommuner og etater internt i kommunene som skal samarbeide. Vi vil ha fokus på et utstrakt og forbedret samarbeid mellom kommunene, annen offentlig virksomhet, det private næringslivet og frivillige organisasjoner. Det handler om å få med folk på alle nivåer, i næringsliv, i styrer, i verv, i frivillige organisasjoner. Integreringsperspektivet må på dagsorden i alle kommunale planer og politisk rådgivende organer. Tolga og Tynset har internasjonale råd. Innbyggerne kan bruke disse rådene som kanaler for å få løftet sine saker inn i politiske miljøer.

– Mangel på praksisplasser kan imidlertid bli en hovedutfordring i tida framover da det skal bosettes flere med flyktningebakgrunn. Tynset Kommunen har fattet politiske vedtak på at kommunen skal stille med x antall praksisplasser. Andre kommuner i regionen kan kanskje utfordres til å gjøre det samme? Næringslivet i regionen som består av små og mellomstore bedrifter er generelt svært positive og flinke til å ta inn folk i praksis. Det er kapasitet og ikke vilje det står på.

Eggset konstaterer at det er ingen tvil om at integreringsprosessene vil kreve mye av lokalsamfunnene.

– Aldri har det vært større tilstrømming av folk til denne regionen. Med det er det både en utgift og en inntektsside, men det medfører også stor muligheter for regionen som helhet.

Tynset får nå kulturminneplan

Restene etter virksomheten ved Røstvangen gruver er viktige kulturminner.

Kommunedelplanen er felles for Tynset og Alvdal kommuner, og omfatter geografisk sett begge kommunene i sin helhet.

Tekst og foto: Stein Jaran Kaasin

Arbeidet med kulturminneplanen styres fra kulturtjenesten i Tynset, og prosjektmedarbeidere er arkeolog Thea Sørensen og etnolog Per Hvamstad. Går framdriften etter planen skal kommunene vedta kulturminneplanen høsten 2016.

Denne skal bære navnet «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer - Tynset og Alvdal kommuner»

Planen vil i så stor grad som mulig legge vekt på utarbeiding av felles strategier og retningslinjer for forvaltning av kulturminner, og har som mål å utarbeide en handlingsplan med mange felles prosjekter og tiltak. Kommunedelplan for kulturminner- og kulturmiljøer er en tematisk plan som ivaretar kommunenes, så vel som regionale og nasjonale interesser og mål knyttet til forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer. Felles kulturminneplan for kommunene har flere formål:

- Gi en helhetlig og strukturert oversikt over kulturminner og kulturmiljøer i begge kommunene, spesielt samiske
- Avklare kommunenes mål og prioriteringer i forvaltningen av kulturminner – og miljøer, og bidra til samarbeid og felles forståelse
- Sikre sammenheng mellom kommunedelplanen og kommuneplanenes arealdel. Kommunedelplanen skal være et godt verktøy for kommunenes saksbehandling
- Gjennom handlingsplan å foreslå omforente, konkrete og gjennomførbare tiltak for forvaltning og formidling av kommunenes kulturarv
- Gjennom planarbeidet og handlingsplanen å bidra aktivt inn i regionalt samarbeid med formidling av kulturarven i Fjellregionen

Rester etter brukar i Glomma ved Neby

Når det gjelder kulturminner som allerede er funnet og registrert, så finnes disse i Riksantikvarens database "Kulturminnesøk". Der kan alle gå inn og se, www.kulturminnesok.no

I Tynset kommune har vi hatt entusiaster i alle grendene som har bistått oss med å registrere kulturminner. Noe av det som kom inn var registrert fra tidligere, men også mye nytt har vi fått koordinater på. Mest fangstgraver, noen kullbotner, men lite av mer skjeldne ting. En skyttergravrekke er av det mer kuriøse som er registrert. Skulle noen vite om eldre menneskeskapte elementer i utmarka er vi fortsatt interesserte i tips, da helst med UTM koordinater.

Arbeidet med en kulturminneplan er en kontinuerlig prosess. Det vil i årene fremover dukke opp nye funn, og disse vil bli registrert. Når planen med jevne mellomrom blir revidert vil nye funn bli med, kanskje enkelte funn vil være så viktige at det blir foreslått tiltak.

Utdanningsdirektoratet lager film om hjem- skole-samarbeidet

– Det er så klart en stor anerkjennelse for oss å bli plukket ut, sier rektor Kjell Olav Høistad ved Tynset ungdomsskole.

– I tillegg til at jeg som rektor skal filmes når jeg forteller om det vi gjør ved skolen, så skal også lærerne Irene Siksjø og Bente Westvold være med i filmen, sier Høistad.

Det er tre skoler over hele landet som er plukket ut, der de to andre er Tjensvoll skole i Rogaland og Re videregående skole i Vestfold. Den endelige filmen skal publiseres på direktoratets hjemmesider i 2016, slik at den er tilgjengelig for alle.

– Filmene skal bidra til kollektiv refleksjon som en del av en skolebasert kompetanseutvikling i arbeidet med læringsmiljø, skriver Utdanningsdirektoratet.

Filmen er delt inn i to deler der den første delen er en dramatisering med skuespillere, mens den andre delen er intervjuer og kommentarer fra skolens personale på de utfordringene som ble vist i første del.

Hensikten vil være å få fram skolens gode praksis og refleksjoner rundt hvordan foreldre kan involveres i arbeidet med å overkomme utfordringen. Utdanningsdirektoratet har gjort en vurdering av aktuelle skoler på bakgrunn av Elevundersøkelsen, relevante læringsresultater og dialog med fylkesmann, skoleier og fagmiljøer.

– Samtlige skoler har svært gode resultater, og får gode skussmål for sitt langsiktige og systematiske arbeid med læringsmiljø, skriver seniorrådgiver Frode Restad i Utdanningsdirektoratet.

Kommunedelplan Tynset tettsted 2015-2027

Kommunestyret i Tynset vedtok i oktober den endelige Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027.

Målet med revisjonen er at Tynset fremdeles skal være et attraktivt og sterkt regionsenter. Dette handler om å skape forutsigbarhet for næringsliv og innbyggere, samt å ha tydelige rammebetingelser for de mål som settes for utviklingen.

Kommunedelplanen består av følgende dokumenter: Planbeskrivelse, plankart, planbestemmelser og retningslinjer. Konsekvensvurdering knyttet til konsekvensutredninger av nye utbyggingsområder. Risiko- og sårbarhetsvurdering av planforslaget og temakart knyttet til ulike områder som blant annet jord- og skogbruksinteresser, friluftsliv og rekreasjon, landskap, kulturminner og kulturmiljøer.

Den endelige planen og prosessen i sin helhet kan leses her:

<http://www.tynset.kommune.no/40766.Kommunedelplan-Tynset-tettsted-2015-2027.html>

Ny kartløsning

Tynset kommunes kartløsning for publikum på nett, er i dag bygget på Microsoft Silverlight, en teknologi som kommer til å fases ut av alle nettlesere om kort tid, inkludert Microsofts egen nye nettleser Edge.

Dette betyr at mange vil oppleve at de ikke får opp kartløsningen som før. Tynset kommune kommer derfor til å tilby ny kartløsning på sine hjemmesider som heter "Kommunekart", dette er nettleserversjonen av appen med samme navn, som kan lastes ned til mobiltelefon og nettbrett. Denne løsningen er plattformuavhengig og vil følgelig fungere på alle nettlesere. Kartløsningen har ikke de samme muligheter når det gjelder påtegninger, arealberegning med mer som den gamle løsningen, men ny funksjonalitet kommer etter hvert som nye versjoner blir sluppet av kommunens leverandør. Tynset kommune vil tilgjengeliggjøre den nye kartløsningen før årsskiftet.

Endring i byggesaksreglene

Lokal godkjenning av foretak ved tildeling av ansvarsrett bortfaller.

I forbindelse med en EØS dom, kan ikke Norge fortsette med ordningen om lokal godkjenning av foretak for ansvarsrett i byggesaker. Dette medfører at foretaket etter 1. januar 2016 kun skal sende inn en erklæring på at de tar på seg ansvaret i en byggesak. Denne erklæringen skal sendes kommunene senest innen byggestart.

Kravene til kompetanse er de samme som før, forskjellen er at kommunen ikke skal saksbehandle søknader om ansvarsrett. Kravene til kompetanse går frem av SAK 10, § 11-1 tabell 1. Denne finner du på nettsidene til direktoratet for byggekvalitet: www.dibk.no. Disse kravene blir etter nyttår absolutte. Det vil si at foretak som ikke oppfyller disse kravene, ikke kan levere inn erklæring om at de tar på seg ansvaret i en byggesak. Kommune vil føre tilsyn med tilfeldig valgte foretak som har tatt på seg ansvaret i en byggesak, og har mulighet til å frata ansvarsretten ved manglende kompetanse.

Foretak som ikke fyller disse kravene kan få godkjent sin realkompetanse av kommunen som et alternativ til formalkompetansen som står oppført i tabellen. Hvordan denne godkjenningen av realkompetanse skal foregå er ikke helt avklart av direktoratet ennå. De som har spørsmål vedrørende dette må rette de til Direktoratet for byggekvalitet.

Oppsummering av øvelse på Tynset!

Onsdag 21. oktober ble det gjennomført en større øvelse på Tynset. Øvelsen var i regi av øvingsutvalget i Hedmark fylke. Politi, brann, ambulanse, Røde Kors, Sivilforsvaret, Tynset sjukehus og Tynset kommune ble deltok.

Scenarioet for øvelsen var at en tankbil med ammoniakk kolliderte med en buss med passasjerer. Ulykken skjedde på kommunegrensa mellom Alvdal og Tynset. Politiet hadde ansvaret på ulykkesstedet og de andre etatene utførte sine respektive arbeidsoppgaver. Tynset kommune etablerte kriseledelsen og fikk beskjed om å opprette evakuerte- /og pårørendesenter. Passasjerer fra bussen uten synlige skader ble sendt til evakueresenteret, mens pårørende ble bedt om å møte på pårørendesenteret. Det var engasjert markører for å fylle de ulike rollene. Dette gjorde øvelsen realistisk, og ga et godt øvingsutbytte for kommunen.

Vi har vært privilegerte som har fått gjennomføre denne øvelsen. Hele beredskapsapparatet fikk testet sine planer med markører som satte systemet på prøve. Tynset kommune har flere arbeidsoppgaver å ta tak i etter øvelsen. Dette gjelder spesielt hvordan vi innretter mottak av evakuerte, hvordan vi informerer publikum om det som skjer og hvordan vi samarbeider med våre nærmeste beredskapsaktører. Dette skal vi arbeide med framover for å gjøre oss i stand til å takle eventuelle framtidige kriser.

Tynset kommune vil spesielt takke markørene fra Nord-Østerdal videregående skole og markørene fra Tynset Frivilligsentral som gjorde en meget solid innsats.

Jul hos FIAS

Åpningstider på gjenvinningsstasjoner

Røros: Mandag 28/12 kl. 11-14

Tynset: Tirsdag 29/12 kl. 11-14

Øvrige stasjoner er stengt i jula

For endring av hentedager i jula,
se Miljøkalenderen eller www.fias.no.

Tlf.: 62 49 48 00 • www.fias.no

1115 www.dmtalvdal.no

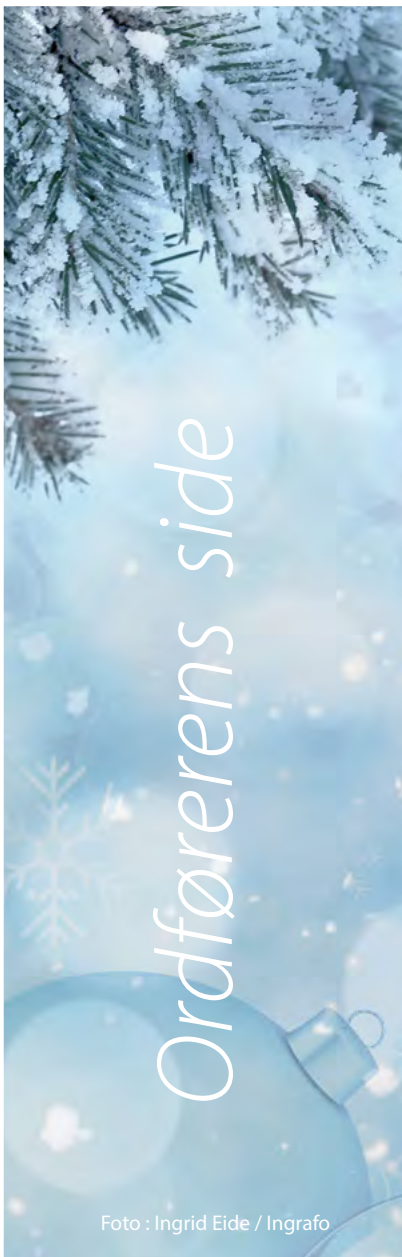

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Politikk og politisk vilje

Etter en fantastisk høst har jeg filosofert litt omkring årstidene våre. De gir oss muligheten til å spille på hele følelsesregisteret ved sine særegenheter og spesialiteter. Hver årstid er vakker, unik, eksotisk og for mange etterlengtet. Vi er heldige som bor her og har slik natur og slike variasjoner gjennom året.

En arbeidshverdag består også av variasjoner, men høsten har handlet mye om en sak, en sak som er ufattelig viktig for Fjellregionen sånn jeg ser det.

Aldri har hyllemeter med gamle dokumenter vært mer spennende enn denne høsten. Tror det er flere enn meg som kan skrive under på det. Blir det arkiver på Tynset, eller blir det kun en digitaliseringssentral? Blir det varige arbeidsplasser, eller blir det arbeidsplasser som mest sannsynlig vil forsvinne like fort som de kommer?

Mange har ment mye. Kanskje vi må være fornøyd med en digitaliseringssentral, eller kanskje ikke?

Proposisjonen som regjeringen la frem 7. oktober i år, er et budsjettforslag fra Regjeringen. Vi har kjempet, og kjemper fortsatt hardt for å få alt det vi tidligere er lovet. Vi kan ikke si oss fornøyd med en digitaliseringssentral.

Min klare oppfatning er at det gjennom mange år er fattet vedtak etter vedtak på grunnlag av et stort behov for Norsk Helsearkiv. Norge trenger Norsk helsearkiv for å kunne ta vare på sensitive pasientopplysninger og for å kunne bruke, og gjøre materialet tilgjengelig for forskning. Regjeringen kan ikke se bort fra disse vedtakene bare ved å argumentere for at arkivprosjektet på Tynset blir for dyrt.

Regjeringen skylder som sagt på for høye kostnader og foreslår å splitte oppbevaringen og digitaliseringen av dokumentene. Noe som medfører at logistikken brister og intensjonen

omkring Norsk helsearkiv ikke blir ivaretatt.

Fakta er at bygget ikke ligger an til å bli dyrere enn først tenkt, så noen kostnadssprekk er det absolutt ikke snakk om. Det handler nok mer om at regjeringen ikke har vilje til å gjennomføre en så stor investering på Tynset. Derfor velger de å gjøre en ikke alt for gjennomtenkt helomvending, hvor de hemmeligholder interndokumenter som er viktige for politikerne for å kunne fatte beslutninger basert på faglige anbefalinger og korrekt informasjon. Kort sagt: Det finnes ingen faglige argumenter som tilsier at man bør gå for Regjeringens innstilling, heller tvert imot. Dette handler kun om en ting; politikk og politisk vilje.

Frem mot budsjettbehandlingen i Stortinget nå i desember har vi jobbet intenst med et mål for øyet; Å skaffe nok politisk vilje, slik at regionen og Tynset får det tiltenkte og etterlengtede arkivbygget med både anlegg for digitalisering og oppbevaring for Norsk helsearkiv og arkivverkets dokumenter.

Vi vet også at vi har lykket med å gjøre politikerne på Stortinget oppmerksom på Regjeringens uredelige håndtering av saken, siden en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomite har opprettet sak, hvor de etterspør oversikten over all korrespondanse som har foregått mellom departement, Statsbygg og DORA. Nå håper vi at alle fakta kommer på bordet, og at saken får en rettferdig behandling i Stortinget i desember, hvor politikerne kan trekke sine konklusjoner ut fra riktige fag- og grunnlagsopplysninger.

Et fullverdig arkiv på Tynset vil være utrolig viktig for regionen. Det vil gi oss mange trygge, langsiktige arbeidsplasser med krav om ulik kompetanse. Et vedtak om et fullverdig arkiv vil igjen kunne bidra til optimisme og generere

Politiske møter

Januar - mars 2016

14.01.	09:00	Formannskapet
26.01.	18:00	Kommunestyret
28.01.	09:00	Formannskapet
11.02.	09:00	Formannskapet
01.03.	18:00	Kommunestyret
10.03.	09:00	Formannskapet
29.03.	18:00	Kommunestyret
31.03.	09:00	Formannskapet

Se ajourført kalender på
www.tynset.kommune.no

til økt tilflytting og større aktivitet for mange. Det vil kunne genere arbeid til engasjerte etablerere, og entreprenører for å nevne noe. Dette er helt klart den viktigste saken for regionen akkurat nå. Derfor er vi mange som har brukt mye tid og energi på dette gjennom høsten. Jeg håper vi får betalt, og jeg håper alle innbyggerne i Fjellregionen får en god grunn til å heise flaggene denne viktige dagen i desember!

Uansett hva som skjer i arkivsaken, står vi snart ovenfor et nytt år med nye muligheter. Jeg gleder meg til å ta fatt på nye arbeidsoppgaver i året som kommer, sammen med dere alle. Avslutter nå, mens jeg kikker på den flotte utsikten fra mitt kontorvindu. Den første vintersnøen har dekket alt med et tynt, hvitt teppe. Jeg er klar for vinteren, og jeg er takknemlig for at jeg bor og jobber nettopp her, i Tynset kommune!

Jeg ønsker dere alle ei fredfull jul og et godt nytt år!

Med vennlig hilsen
ordfører Merete Myhre Moen

Åpningstider i jula

Serviceorget

Julaften, tor 24/12	09.00 - 12.00
Romjula, man 28/12 - ons 30/12	09.00 - 14.00
Nyttårsaften, tor 31/12	09.00 - 12.00

Tynset bibliotek

Hovedbiblioteket

Lille julaften, ons 23/12	11.00 - 16.00
Julaften, tor 24/12	Stengt
Romjula, man 28/12 - ons 30/12	10.00 - 14.00
Nyttårsaften, tor 31/12	Stengt
2. nyttårsdag, lør 2/1	Stengt

Kvikne bygdebibliotek

Stengt i jula

Fra mandag 4. januar er det ordinære åpningstider.

Tynset legekantor

Julaften, tor 24/12	08.00 - 11.00
Telefontid	08.00 - 11.00
Romjula, man 28/12 - ons 30/12	09.00 - 14.00
Telefontid	09.00 - 13.00
Nyttårsaften, tor 31/12	09.00 - 11.00
Telefontid	09.00 - 11.00

Det er åpent kun for øyeblikkelig hjelp.

Vanlige blodprøver før legetime kan ikke tas i romjula.

Husk medisinbestilling i god tid før jul.

Vi ønsker alle
en god jul og et godt nytt år!

Forprosjekt for skoleområdet – nyskapende uteanlegg

Kommunestyret vedtok på sitt siste møte de nye planene for skoleområdet. Det er Feste Nord-Øst ved Stine Ringnes som har utarbeidet planen. Den legger til rette for nyskapende uteanlegg og et bilfritt skoleområdet innen 2020.

Tekst: Stine Ringnes / Ingrid Eide

Formålet er å skape et område trygt skoleområdet for skolebarn og ungdom, og som kan brukes av tynsetingene i alle aldre. Det er også et mål å rydde opp i trafikkbildet og skape parkeringsplasser som får bort mest mulig av biltrafikken. Å bruke sjukehuskogen til hovedparkeringsplass er en forutsetning for å få realisert planene ifølge prosjektgruppa.

Prosjektgruppa er satt sammen av brukere og eiere med interesser i området. Alle har kommet med sine spesifikke ønsker for framtidig opparbeiding og bruk. Noen behov er mer akutte enn andre. Det er forsøkt å ta hensyn til intern og ekstern trafikk, små og store elever, fritidsaktiviteter, undervisningsareal, rekreasjonsområder, parkeringsplasser, sykkelparkering, bussoppstilling og vegetasjonsområder.

Utfordringen har vært å tilpasse ganglinjer, aktivitetsområder og parkeringsplasser. Parkeringsplassene tar stor plass, og det er mange inngangssoner som skal tas hensyn til.

Planområdet er stort og omfattende med mange komplekse problemstillinger, og brukere har ulike behov innenfor området. Det er likevel en del felles ønsker for utformingen av skoleområdet. I grove trekk er det enighet om å trekke all parkering bort fra Holmenplassen. Dette området ønskes bilfritt og bør heller være et område for aktiviteter som ballspill og skøyter. Det er planlagt ny kunstgressbane på den sørligste delen av Holmenplassen på 30 m x 50 m. Planer for svømmeanlegg er lagt inn i grunnlaget. Dette er med på å legge føringer for utforming av Holmenplassen.

Teksten som beskriver situasjonsplanen er en redigert versjon av prosjektplanen utarbeidet av Feste Nord-Øst. Planen ble godkjent av kommunestyret i november og kan leses sin helhet på kommunens nettside: www.tynset.kommune.no/file=43562

Situasjonsplanen

AV- OG PÅSTIGNING

"Kiss and ride"/av- og påstigningsplass er etablert langs Ringveien, utenfor Tynsethallen. Denne kan benyttes av ungdomsskolen, og av barneskolen. En tilsvarende av- og påstigningslomme foreslås ved ny parkeringsplass for videregående (på sørsiden av Sjukehusveien).

Utenfor barneskolen, i Arnemoveien, legges det opp til en tilsvarende stopplomme, samt muligheter for "snuplass", slik at en unngår rygging i krysset Arnemoveien/Holmengata. Dette forutsetter at ordinær (lærer-)parkering flyttes fra dette området. Parkeringsplass for barneskolen vil være i Sjukehuskogen.

STENGNING AV GATER

Skolegata foreslås stengt for gjennomkjøring stengt med bom rett utenfor administrasjonsgangen til ungdomsskolen. Det legges opp til varelevering til ungdomsskolen fra Ringveien/Skolegata. I sammeområdet legges det opp til HC-parkering. Ansatteparkering for ungdomsskolen flyttes til sjukehuskogen.

Fortauet langs østsiden av Skolegata (fra barneskolen og ned til Ringveien) foreslås utvidet. Fotgjengerovergangen fra Skolegata ned mot sentrum foreslås justert vestover slik at fotgjengerfeltet kommer i forlengelsen av fortauet langs Skolegata. Trafikklys vil også være et trafiksikkerhetstiltak.

Holmengata foreslås stengt for gjennomkjøring fra Skolegata til Aumliveien. Kun kjøring til eiendommene tillates. Dette vil redusere mye av dagens biltrafikk.

PARKERINGSLØSNINGER

Hovedparkeringsplassen vil være i sjukehuskogen, i tillegg til nye parkeringsplassene som er opparbeidet rundt NØVGS. I sjukehuskogen skal ordinær parkering for barneskolen, ungdomsskolen, Holmenbygget, Tynsethallen og Holmenhallen være. I tillegg vil sjukehuset disponere en del plasser i sjukehuskogen. Det er lagt opp til HC-parkering knyttet til hver enkelt skole/institusjon.

GANGVEGER

Fra Haverslia er det gangveg gjennom planområdet og ned mot sentrum. Det er ønskelig at gjennomgangstrafikken ledes langs pareringsplassen i sjukehuskogen, på sør- og østsiden av Holmen, videre langs Skolegata og over Ringvegen. Det er viktig at den gjennomgående traséen er tydelig og trafikksikker. Den interne gangtrafikken vil ledes gjennom området, på vestsiden av Holmenbygget, med flere forgreninger til de ulike skolene og hallene.

Det er vist dobbel gangvegbredde fra undergangen i Haverslia, opp Sjukehusbakken og fram til Sjukehusveien (jf reguleringsplan for området), derfra videre inn på Holmenplassen. En rullestråse som kjøres med løpemaske på vinteren planlegges også her og vil muliggjøre skigåing fra hallområdet og ut i løypenettet på Tynset.

AMFI

Langs hele østsiden av Holmenplassen er det planlagt amfi som tar opp høydeforskjellen mellom plassen og områdene foran Holmenbygget (Domstolene og Opplæringscenteret). Amfiet kan benyttes som tribune ved arrangement, uterom for undervisning og festeplass.

UTENFOR HOLMEN

Langs vestsiden og på sørsiden av Holmenbygget er det vist grønne, parkmessige områder. Her er det tenkt folkehelsepark med grasdekte flater, trær, benker og bord. Her vil det være områder som stimulerer til fysisk aktivitet og lek, men også muligheter for å sitte ned og se på aktiviteter på Holmenplassen. Områdene skal kunne brukes av både ungdomsskolen, Holmen og av Tynsets befolkning for øvrig.

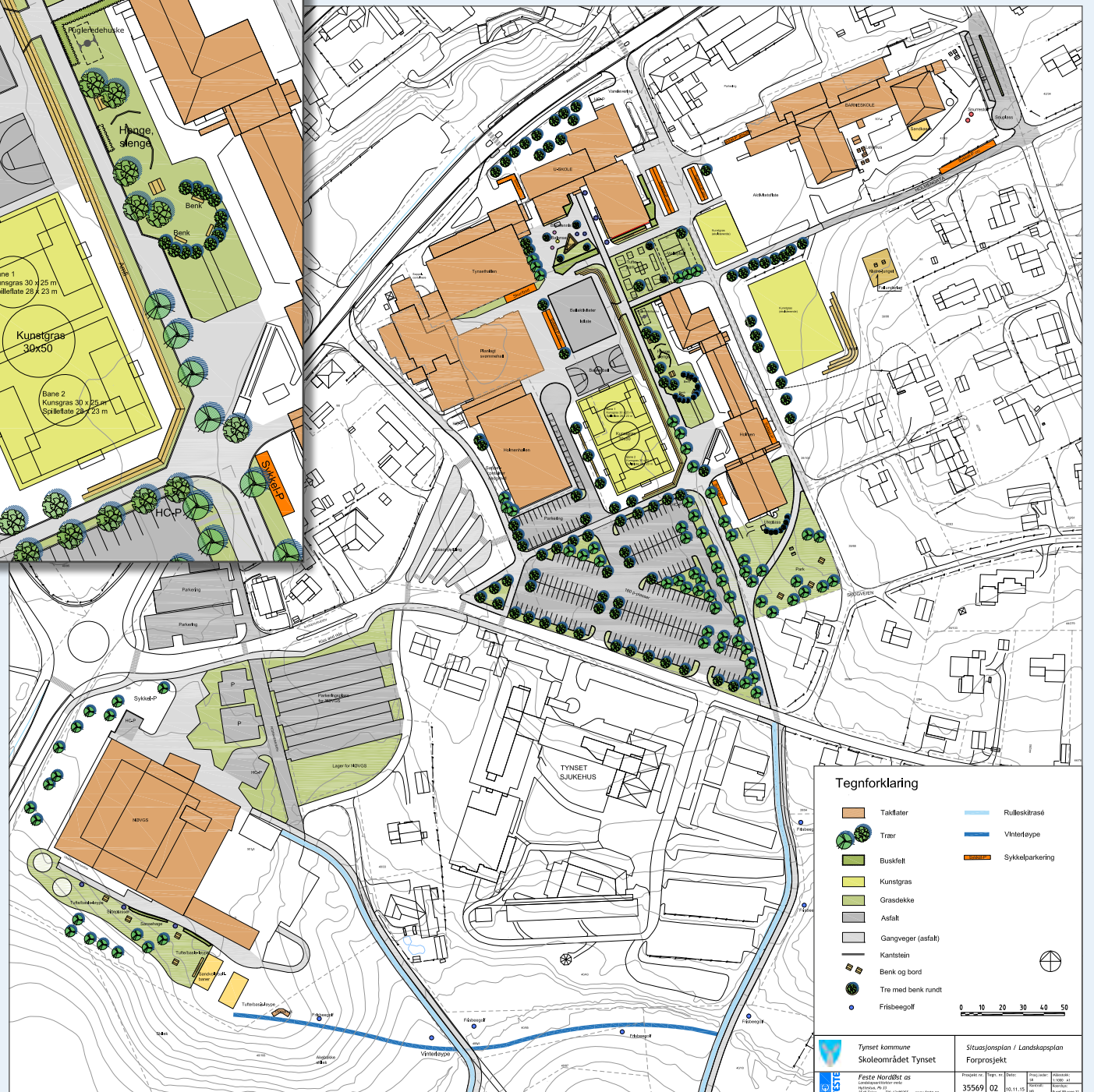
Nord for Holmen, mot ungdomsskolen er det planlagt "Tuftepark". Dette er apparater som kan brukes til ulik trening. Volleyballbane etableres ved siden av "Tufteparken".

NØVGS

Mellom eksisterende volleyballbaner og kantina, legges det opp til etablering av sansehage. I tillegg er det planlagt "Tuftepark"/basisløype gjennom dette samme området. Disse aktivitetene vil gjøre områdene mer attraktive og det vil bli mer aktivitet på den solrike siden av skola. Frisbee-golf er planlagt langs deler av gangtraséen på sørsiden av sjukehuset, langs Sjukehusbakken og opp til sjukehuskogen/Holmenplassen.

Forprosjekt - nyskapende uteanlegg Situasjonsplan Holmenplassen

Forprosjekt - nyskapende uteanlegg Situasjonsplan

Tegnforklaring	
	Takflater
	Trær
	Buskfelt
	Kunstgras
	Grasdekke
	Asfalt
	Gangveger (asfalt)
	Kantstein
	Benk og bord
	Tre med benk rundt
	Frisbeegolf
	Rullestråse
	Vinterløype
	Sykkelparkering

Tynset kommune Skoleområdet Tynset		Situasjonsplan / Landskapsplan Forprosjekt	
Feste Nordtett as Landskapsplan / Forprosjekt Tynset, 16.11.10		Prosjekt nr. 35569	Side 02

God Jul

til alle våre lesere!

Hilsen
redaksjonen

Solan og Ludvig - Herfra til Flåklypa

Norgespremiere: 25.12.
Animasjon / Familiefilm / Barnefilm

I et øyeblikks overmøt inngår Solan og meieribestyrer Olvar O. Kleppvold et hemmelig veddemål. Solan vedder bort verkstedet til Reodor og huset de bor i, da han er overbevist om at han kan sikre Flåklypa seier over Slidre i Osteløpet.

Julekongen - Full rustning

Barnefilm/Familiefilm
1 t. 33 min. 6 år

Ondskapen hersker i Ridderdalen og jula er avlyst. Bare familien Gran kan redde den. Uheldigvis. Dette er en helaftens komedie basert på den suksessfulle julekalenderen, fylt med humor, trolldom og sosialt kløneri.

Søsken til evig tid: Amerikareisa

Dokumentar 1 t. 16 min.

Søskenparet Magnar (75) og Oddny (72) har levd sammen på gården Kleiva i Sunnfjord hele sitt liv. De driver gården på tradisjonelt vis, som generasjoner før dem. Det er alt de ønsker å fortsette med - så lenge helsen holder. En vårdag kommer det et brev fra Amerika.

Snoopy og Charlie Brown: Knøttene-Filmen

Norgespremiere: 04.12. 1 t. 33 min.
Vises i 2D og 3D.

Charlie Brown, Snoopy og resten av den sjarmerende Knøttene-gjengen gjør sin lerretsdebut, i det nyeste av 3D-teknologi.

Star Wars: The Force Awakens

Norgespremiere: 16.12.2015
Action/Eventyr/Fantasy. Viser i 2D og 3D.

Den etterlengtede fortsettelsen av sagaen! Filmen er satt tretti år etter "Jediridderen vender tilbake" (1983).